

CZU 343.19

DOI 10.5281/zenodo.4320425

CONTROLUL DE CĂTRE PROCUROR AL LEGALITĂȚII URMĂRIRII PENALE

Tudor OSOIANU,

doctor în drept, profesor universitar

Dinu OSTAVCIUC,

doctor în drept, conferențiar universitar

PROSECUTOR'S CONTROL OF THE LEGALITY OF THE CRIMINAL INVESTIGATION

Tudor OSOIANU,

PhD, university professor

Dinu OSTAVCIUC,

PhD, associate professor

Examinarea plângerilor de către procuror, depuse de părțile în proces și alte persoane, care reclamă încălcarea drepturilor în cadrul urmăririi penale, constituie o formă importantă de control pentru depistarea și prevenirea încălcărilor de legislație și a erorilor comise de organele de urmărire penală și cele care exercită activitatea operativă de investigații.

Oricare acțiune sau inacțiune poate fi contestată, mai întâi în fața procurorului sau, după caz, în fața procurorului ierarhic superior în termen de cincisprezece zile de la data la care s-a luat cunoștință de act. În ipoteza în care persoana nu va fi de acord cu răspunsul oferit de procuror, aceasta îl va putea contesta în fața judecătorului de instrucție, în termen de zece zile de la aducerea la cunoștință a actului.

Examinarea plângerilor de către procuror, căruia i se pot adresa nu numai învinuitul, apărătorul și partea vătămată, dar și alte persoane care pretind că le-au fost lezate drepturile, constituie o formă importantă de control pentru depistarea și prevenirea încălcărilor de legislație și a erorilor comise de organele de urmărire penală și de cele care exercită activitatea operativă de investigații.

Cuvinte-cheie: *procuror, plângere, părțile în proces, urmărirea penală.*

The examination of complaints by the prosecutor, submitted by the parties and other persons alleging violation of their rights in criminal proceedings, is an important form of control for the detection and prevention of violations of law and errors committed by criminal prosecutors and those exercising operative investigation activities.

Any action or inaction may be challenged, first, before the prosecutor or, as the case may be, before the hierarchically superior prosecutor within fifteen days from the date on which the act became known. In the event that the person does not agree with the answer provided by the prosecutor, he may challenge it before the investigating judge, within ten days from the notification of the act.

The examination of complaints by the prosecutor, to which can address not only the accused, the defense counsel and the injured party, but also other persons who claim that their rights have been violated, is an important form of control for detecting and preventing law violations and errors committed by the criminal investigation bodies and those exercising the operative activity of investigations.

Keywords: *prosecutor, complaint, parties to the trial, prosecution.*

Introducere. Examinarea plângerilor de către procuror, depuse de părțile în proces și de alte persoane care reclamă încălcarea drepturilor în cadrul urmăririi penale, constituie o formă importantă de control pentru depistarea și prevenirea încălcărilor de legislație și a erorilor comise de organele de urmărire penală și de cele care exer-

Introduction. The examination of complaints by the prosecutor, submitted by the parties to the proceedings and by other persons claiming the violation of their rights in criminal proceedings, is an important form of control for detecting and preventing of law violations and errors committed by criminal prosecution bodies and those exercising the operative activity of investigations.

cită activitatea operativă de investigații.

Oricare acțiune sau inacțiune poate fi contestată, mai întâi în fața procurorului sau, după caz, în fața procurorului ierarhic superior în termen de cincisprezece zile de la data la care s-a luat cunoștința de act. În ipoteza în care persoana nu va fi de acord cu răspunsul oferit de procuror, aceasta îl va putea contesta în fața judecătorului de instrucție, în termen de zece zile de la aducerea la cunoștință a actului.

În cazul în care persoana depune plângerea direct în instanța de judecată, fără a respecta procedura soluționării prealabile a acesteia de către procuror, judecătorul, prin încheiere, o declară inadmisibilă, explicându-i persoanei ordinea de contestare.

Metode și materiale aplicate. La elaborarea acestui articol a fost folosit materialul teoretic și normativ. De asemenea, cercetarea respectivului subiect a fost posibilă prin aplicarea mai multor metode de investigare științifică specifice teoriei și doctrinei procesual-penale: metoda logică, metoda analizei comparative, analiza sistemică etc. Totodată, au fost analizate lucrările specialiștilor autohtoni.

Scopul cercetării. Examinarea și analiza cadrului normativ intern și a doctrinei privind asigurarea la faza urmăririi penale a legalității procesului de către procuror.

Rezultate obținute și discuții. Verificarea legalității de către procurorul care conduce urmărirea penală. Bănuitul, învinuitul, reprezentantul lor legal, apărătorul, partea vătămată, partea civilă, partea civilmente responsabilă și reprezentanții acestora, precum și alte persoane care pretind că drepturi și interese legitime au fost lezate de aceste organe sunt în drept a depune plângeri împotriva acțiunilor, inacțiunilor, actelor și măsurilor organului de urmărire penală și ale organului care exercită activitate specială de investigații.

În categoria altor persoane ale căror interese legitime au fost încălcate înțelegem persoanele fizice sau juridice care nu sunt parte la proces, și nici participanți la proces, dar care au suferit în urma acțiunii, inacțiunii sau actului procedural o

Any action or inaction may be challenged, first, before the prosecutor or, as the case may be, before the hierarchically superior prosecutor within fifteen days from the date on which the act became known. In the event that the person does not agree with the answer provided by the prosecutor, he may challenge it before the investigating judge, within ten days from the notification of the act.

If the person submits the complaint directly to the court, without respecting the procedure of its prior settlement by the prosecutor, the judge, by conclusion, declares it inadmissible, explaining to the person the order of appeal.

Methods and materials applied. The theoretical and normative material was used in the elaboration of this article. Also, the research of the respective subject became possible by the applying several methods of scientific investigation specific to the theory and doctrine of criminal proceedings: logical method, comparative analysis method, systemic analysis etc. At the same time, the works of local specialists were analyzed.

The purpose of the research. Examination and analysis of the internal normative framework and of the doctrine regarding assurance at the criminal investigation's phase of the legality of the process by the prosecutor.

Results obtained and discussions. Verification of legality by the prosecutor conducting the criminal investigation. The suspect, the accused, their legal representative, the defense counsel, the injured party, the civilly liable party and their representatives, as well as other persons claiming that rights and legitimate interests have been infringed by these bodies are entitled to submit complaints against actions, inactions, acts and measures of the criminal investigation body and of the body exercising special investigative activity.

In the category of other persons whose legitimate interests have been violated we mean natural or legal persons who are not parties to the trial, nor participants in the trial, but who have suffered as a result of the action, inaction or procedural act an injury by which a fundamental right has been disregarded, such as, for example,

lezare prin care le-a fost nesocotit un drept fundamental, cum ar fi, de exemplu, ridicarea, sechestrarea, bunurilor sau deteriorarea bunurilor în cadrul acțiunilor procesuale sau realizarea ilegală a acțiunilor de urmărire penală și/sau a măsurilor speciale de investigație prin care s-au admis ingerințe ilegale în sfera vieții private a acestora etc.

„Părțile sunt libere a depune plângeri asupra oricărui aspect al dosarului penal, fie acesta este un act procedural întocmit, fie este un refuz de a efectua o acțiune procesuală, fie aceasta ține de o acțiune procesuală efectuată” [1, p. 686].

Totuși în conformitate cu prevederile art.54 alin. (6), 86 alin. (3), 87 alin. (9) și 89 alin. (3) CPP nu sunt susceptibile de a fi contestate respectiv ordonanțele prin care procurorul se expune asupra cererilor de recuzare a procurorului, interpretului, traducătorului, specialistului și expertului. În aceste cazuri plângerile urmează a fi restituite petenților.

Operativitatea și eficiența examinării plângerilor, indiscutabil, pot fi asigurate prin caracterul constant și continuu al activității procurorului pe tot parcursul urmăririi penale [2].

Consfințirea legală a dreptului reclamanțului de a sesiza ordonanța de refuz de a porni procesul penal la procuror, care exercită supravegherea legalității intentării dosarului penal, sau la procurorul ierarhic superior, prin sine însăși nu contravine Constituției Republicii Moldova, care garantează drepturile și libertățile omului, deoarece permite lichidarea operativă a erorilor și încălcărilor de lege, comise la emiterea ordonanței de refuz de a porni procesul penal [3].

Plângerea este adresată procurorului care conduce urmărirea penală și se depune fie direct la sediul procuraturii, fie la cel al organului de urmărire penală. În ultimul caz organul de urmărire penală este obligat să o înainteze, în termen de 48 de ore de la primirea ei, procurorului împreună cu explicațiile sale sau ale organului care exercită activitate specială de investigații, atunci când acestea sunt necesare.

Plângerea depusă nu suspendă executarea acțiunii, măsurii sau actelor atacate, cu excepția

the seizure, confiscation, breakage or damage to property in the course of legal proceedings or the unlawful conduct of criminal proceedings and / or special investigative measures which have allowed unlawful interference with their privacy, etc.

“The parties are free to file complaints on any aspect of the criminal case, either it is a procedural act drawn up, or it is a refusal to carry out a procedural action, or it is related to a performed procedural action” [1, p. 686].

However, in accordance with the provisions of Art.54 paragraph (6), 86 paragraph (3), 87 paragraph (9) and 89 paragraph (3) of the Criminal Procedure Code the ordinances by which the prosecutor exposes himself on the recusal requests of the prosecutor, the interpreter, the translator, the specialist and the expert are not susceptible to be challenged respectively. In these cases the complaints are to be returned to the petitioners.

The operability and efficiency of the examination of complaints, indisputably, can be ensured by the constant and continuous character of the activity of the prosecutor throughout the criminal investigation [2].

The legal consecration of the plaintiff's right to notify the refusal to initiate criminal proceedings to the prosecutor, who exercises the supervision of the legality of initiating the criminal case, or to the hierarchically superior prosecutor, by itself does not contradict the Constitution of the Republic of Moldova, which guarantees human rights and freedoms, as it allows the operative liquidation of errors and violations of the law, committed when using the ordinance refusing to start criminal proceedings [3].

The complaint is addressed to the prosecutor conducting the criminal investigation and is submitted directly to the prosecutor's office or to that of the criminal investigation body. In the latter case, the criminal investigation body is obliged to submit it, within 48 hours from its receipt, to the prosecutor together with its explanations or of the body exercising special investigative activity, when they are necessary.

The complaint filed shall not suspend the execution of the contested action, measure or act, unless the prosecutor conducting the criminal in-

cazului în care procurorul care conduce urmărirea penală nu consideră aceasta necesar.

Legislația, nu stabilește, de regulă un anumit termen de contestare a acțiunii sau inacțiunii organului de urmărire penală sau a ofițerului de investigație. Singura excepție de la prevederile art. 298 alin. (2) CPP este prevăzută în art. 265 alin. (2) CPP. Refuzul organului de urmărire penală de a primi plângerea sau denunțul privind pregătirea ori săvârșirea unei infracțiuni poate fi contestat de către persoana care a depus plângerea sau denunțul la procuror sau, după caz, la procurorul ierarhic superior, în termen de 15 zile de la data la care i s-a adus la cunoștință ordonanța respectivă.

Procurorul care conduce urmărirea penală este obligat să examineze plângerea în termen de cel mult 15 zile de la primire și să comunice decizia sa persoanei care a depus-o. În cazul în care plângerea se respinge, procurorul expune în ordonanță motivele pentru care o consideră neîntemeiată, informând autorul plângerii despre procedura contestării hotărârii sale la judecătorul de instrucție. Procurorul este în drept să modifice sau să completeze ordonanțele neîntemeiate ale organului de urmărire penală.

Examinând plângerea împotriva refuzului de a porni procesul penal, procurorul verifică nu numai temeiurile refuzului, dar și modul în care formularea temeiurilor și motivelor refuzului de a porni procesul penal corespunde normelor legislației în vigoare, la fel și dacă aceste formulări corespund circumstanțelor cauzei [3].

În cazul în care plângerea este admisă parțial de către procuror trebuie motivată ordonanța procurorului în partea în care plângerea se respinge.

În cazul în care părțile invocă încălcarea CEDO, procurorul se pronunță în ordonanță, dacă a avut loc sau nu încălcarea drepturilor și a libertăților fundamentale ale omului prin prisma jurisprudenței CtEDO [4].

Verificarea legalității de către procurorul ierarhic superior. Bănuitul, învinuitul, reprezentantul lor legal, apărătorul, victima, partea vătămată, partea civilă, partea civilmente responsabilă și reprezentanții acestora, precum și alte perso-

vestigation does not consider it necessary.

As a rule, the legislation does not establish a certain term for contesting the action or inaction of the criminal investigation body or of the investigating officer. The only exception from the provisions of Art.298 par.(2) of the CPC is provided in Art.265 par.(2) of the CPC. The refusal of the criminal investigation body to receive the complaint or denunciation regarding the preparation or commission of an offense may be challenged by the person who submitted the complaint or denunciation to the prosecutor or, as the case may be, to the hierarchically superior prosecutor, within 15 days from the date of notification with the ordinance.

The prosecutor conducting the criminal investigation is obliged to examine the complaint within 15 days of receipt and to communicate his decision to the person who filed it. If the complaint is rejected, the prosecutor shall state in the ordinance the reasons for which he considers it unfounded, informing the complainant of the procedure for challenging his decision before the investigating judge. The prosecutor has the right to amend or supplement the unfounded ordinances of the criminal investigation body.

Examining the complaint against the refusal to initiate criminal proceedings, the prosecutor verifies not only the grounds for refusal, but also how the wording of the grounds and reasons for refusal to initiate criminal proceedings corresponds to the rules of law, as well as whether these formulations correspond to the circumstances of the case [3].

If the complaint is partially admitted by the prosecutor, the prosecutor's ordinance must be motivated in the part in which the complaint is rejected.

If the parties allege the violation of the ECHR, the prosecutor shall rule in the ordinance whether or not the violation of fundamental human rights and freedoms has taken place in the light of jurisprudence of the ECHR [4].

Verification of legality by the hierarchically superior prosecutor. The suspect, the accused, their legal representative, the defense counsel, the victim, the injured party, the civil party, the civilly liable party and their representatives, as well as

ne care pretind că drepturi și interese legitime au fost lezate de aceste organe sunt în drept a depune plângeri împotriva acțiunilor, inacțiunilor, actelor și măsurilor dispuse de procurorul care conduce urmărirea penală sau exercită nemijlocit urmărirea penală ori împotriva acțiunilor, inacțiunilor și actelor care au fost efectuate sau dispuse în baza dispozițiilor date de procurorul respectiv.

Curtea observă că rațiunea controlului ierarhic exercitat de procurorul ierarhic superior în cadrul urmării penale este de a verifica legalitatea și temeinicia soluțiilor dispuse de procurorii ierarhic inferiori [5].

În acest context, Curtea reține că și Comisia de la Veneția a menționat că, chiar dacă procuratura este o instituție independentă, poate exista un control ierarhic asupra deciziilor și activităților procurorilor, altele decât ale procurorului general (*Raportul privind standardele europene referitoare la independența sistemului judiciar: partea II, organele de urmărire penală*, CDL-AD(2010)040, din 3 ianuarie 2011, §28) [6].

Plângerea împotriva acțiunilor, inacțiunilor, actelor și măsurilor dispuse de procurorul care conduce urmărirea penală sau exercită nemijlocit urmărirea penală trebuie să fie adresată procurorului ierarhic superior și se depune fie direct la acesta, fie la procurorul care conduce sau exercită nemijlocit urmărirea penală.

Susținem că nu toate actele procurorului care conduce urmărirea penală sunt susceptibile de a fi atacate procurorului ierarhic superior. Nu sunt pasibile a fi atacate procurorului ierarhic superior ordonanțele prin care procurorul care conduce urmărirea penală s-a expus asupra plângerilor adresate în ordinea art. 298 CPP.

În art. 53/1 alin. (1) CPP este indicată ierarhia procurorilor, care trebuie respectată în cazul adresării plângerii. Prin derogare de la această ierarhie, în conformitate cu prevederile art. 53/1 alin. (1) lit. k) CPP, Procurorul General este procuror ierarhic superior pentru toți procurorii.

De asemenea, prevederile art. 299/1 alin. (2) CPP stabilesc în mod alternativ procurorul

other persons claiming that rights and legitimate interests have been infringed by these bodies are entitled to file the complaints against inactions, acts and measures ordered by the prosecutor conducting the criminal investigation or directly exercising the criminal investigation or against the actions, inactions and acts that were performed or ordered on the basis of the provisions given by the respective prosecutor.

The Court notes that the reason for the hierarchical control exercised by the hierarchically superior prosecutor in the criminal investigation is to verify the legality and validity of the solutions ordered by the hierarchically inferior prosecutors [5].

In this context, the Court notes that the Venice Commission also noted that, even if the prosecutor's office is an independent institution, there may be hierarchical control over the decisions and activities of prosecutors other than of the general prosecutor (*Report on European standards on the independence of judiciary: part II, criminal investigation bodies*, CDL-AD(2010)040, from January 3, 2011, §28) [6].

The complaint against the actions, inactions, acts and measures ordered by the prosecutor conducting the criminal investigation or directly exercising the criminal investigation must be addressed to the hierarchically superior prosecutor and shall be submitted either directly to him or to the prosecutor conducting or directly exercising the criminal investigation.

We argue that not all acts of the prosecutor conducting criminal proceedings are likely to be challenged by the hierarchically superior prosecutor. The ordinances by which the prosecutor conducting the criminal investigation has exposed himself to the complaints addressed in the order of Art. 298 of the CPC are not liable to be attacked.

In Art.53/1 par. (1) of the CPC the hierarchy of prosecutors is indicated, which must be respected in the case of filing a complaint. By derogation from this hierarchy, in accordance with the provisions of Art.53/1 par. (1) letter k) of the CPC, the General Prosecutor is a hierarchically superior prosecutor for all prosecutors.

Also, the provisions of Art.291/1 par. (2)

ierarhic superior abilitat cu dreptul de a examina plângerea împotriva acțiunilor, inacțiunilor și actelor efectuate sau dispuse de procurorul teritorial sau de cel al procuraturii specializate, precum și de adjuncții lor, care ar putea fi în funcție de caz:

- Procurorul General;
- Adjuncții Procurorului General;
- Procurorii șefi de direcții, secții și servicii ale Procuraturii Generale.

Plângerea împotriva acțiunilor, inacțiunilor și actelor efectuate sau dispuse de procurorii șefi de direcții, secții și servicii ale Procuraturii Generale se examinează de Procurorul General sau de adjuncții lui.

Termenul pentru adresarea plângerii împotriva acțiunilor, inacțiunilor, actelor și măsurilor dispuse de procurorul care conduce urmărirea penală sau exercită nemijlocit urmărirea penală este de 15 zile din momentul efectuării acțiunii, sau de când s-a luat cunoștință de actul procedural contestat.

Așadar, dreptul de a formula o contestație nu poate fi exercitat în mod efectiv decât de la data la care persoanei i se aduce la cunoștință actul contestat [7].

Refuzul organului de urmărire penală de a primi plângerea sau denunțul privind comiterea sau pregătirea comiterii unei infracțiuni poate fi contestat, mai întâi, în baza articolelor 298 și, respectiv, 299 din Codul de procedură penală în fața procurorului sau, după caz, în fața procurorului ierarhic superior în termen de cincisprezece zile de la data la care s-a luat cunoștință de act [8].

Potrivit art. 299/1 alin. (3) CPP, Plângerea se adresează, în termen de 15 zile din momentul efectuării acțiunii, inacțiunii... Redacția acestui text nu este reușită, deoarece în interpretarea gramaticală a acestuia rezultă că termenul de 15 urmează a fi calculat din data efectuării inacțiunii, sintagmă care de fapt este lipsită de sens. De fapt, contestarea inacțiunilor poate fi realizată, atunci când petiționarul consideră că procurorul ierarhic inferior se abține ilegal de la realizarea unor obligații procesuale, de exemplu, omisiunea de a

of the CPC shall alternatively establish the hierarchically superior prosecutor empowered with the right to examine the complaint against actions, inactions and acts performed or ordered by the territorial prosecutor or the specialized prosecutor, as well as their deputies, as the case may be:

- General Prosecutor;
- Deputies of the General Prosecutor;
- Chief prosecutors of departments, offices and services of the General Prosecutor's Office.

The complaint against actions, inactions and acts performed or ordered by the chief prosecutors of departments, offices and services of the General Prosecutor's Office is examined by the General Prosecutor or his deputies.

The deadline for filing the complaint against the actions, inactions, acts and measures ordered by the prosecutor conducting the criminal investigation or directly exercising the criminal investigation is 15 days from the moment of the action, or since the contested procedural act became known.

Therefore, the right to lodge an appeal can be effectively exercised only from the date on which the contested act is notified to the person [7].

The refusal of the criminal investigation body to receive the complaint or denunciation regarding the commission or preparation of the commission of an offense may be challenged, first on the basis of Articles 298 and 299 of the Criminal Procedure Code before the prosecutor or, as the case may be, before the hierarchically superior prosecutor within fifteen days from the date on which the act became known [8].

According to Art.299/1 par. (3) of the CPC, The complaint is addressed, within 15 days from the moment of the action, inaction... The wording of this text is not successful, because in its grammatical interpretation it results that the term of 15 is to be calculated from the date of inaction, a phrase that is actually meaningless. As a matter of fact, the appeal can be challenged when the petitioner considers that the lower hierarchical prosecutor is illegally refraining from performing procedural obligations, for example, failure to respond to requests and approaches. In this case, the term for submitting the complaint is to be

da răspuns la cereri și demersuri. În acest caz termenul de depunere a plângerii urmează a fi calculat cu începere de la data imediat următoare a zilei în care s-a împlinit termenul prevăzut în art.246 CPP.

În cazul în care plângerea a fost depusă la procurorul care conduce sau exercită nemijlocit urmărirea penală, acesta este obligat să o înainteze, în termen de 48 de ore de la primirea ei, procurorului ierarhic superior împreună cu explicațiile sale, atunci când acestea sunt necesare.

Plângerea se examinează de către procurorul ierarhic superior în termen de 15 zile și se pronunță asupra admiterii sau respingerii prin ordonanță.

În conformitate cu prevederile art. 53/1 alin. (2) lit. d) CPP, la exercitarea controlului ierarhic în cadrul urmăririi penale procurorul ierarhic superior anulează, total ori parțial, modifică sau completează, prin ordonanță motivată, în condițiile codului, actele procurorilor ierarhic inferiori și ale ofițerilor de urmărire penală.

Potrivit art. 299/2 alin. (1) CPP, în cazurile în care plângerea este admisă, procurorul ierarhic superior este în drept:

- 1) să schimbe temeiul de drept al actului procesual contestat;
- 2) să anuleze sau să modifice actul procesual contestat ori unele elemente de fapt în baza cărora s-a dispus actul contestat.

În cazurile în care examinarea plângerii înaintate sau a cerințelor ridicate este de competența judecătorului de instrucție, procurorul sau, după caz, procurorul ierarhic superior, în termen de 5 zile, trimite plângerea împreună cu materialele respective de urmărire penală la judecătorul de instrucție.

Ordonanța prin care procurorul ierarhic superior a soluționat plângerea poate fi contestată la judecătorul de instrucție.

Concluzii și recomandări: Examinarea plângerilor de către procuror, căruia i se pot adresa nu numai învinuitul, apărătorul și partea vătămată, dar și alte persoane care pretind că le-au fost lezate drepturile, constituie o formă impor-

calculated starting from the immediately following date of the day on which the term provided in Art.246 of the CPC was fulfilled.

If the complaint has been submitted to the prosecutor who conducts or directly exercises the criminal investigation, he is obliged to submit it, within 48 hours of receiving it, to the hierarchically superior prosecutor together with his explanations, if necessary.

The complaint is examined by the hierarchically superior prosecutor within 15 days and is decided on the admission or rejection by ordinance.

In accordance with the provisions of Art.53/1 par. (2) letter d) of the CPC, when exercising the hierarchical control within the criminal investigation, the hierarchically superior prosecutor annuls, totally or partially, modifies or completes, by motivated ordinance, under the conditions of the code, the acts of the hierarchically inferior prosecutors and of the criminal investigation officers.

According to Art.292/2 par.(1) of the CPC, in cases when the complaint is admitted, the hierarchically superior prosecutor is entitled:

- 1) to change the legal basis of the contested procedural act;
- 2) to annul or amend the contested procedural act or some elements of the fact on the basis of which the contested act was ordered.

In cases where the examination of the submitted complaint or the high requirements is within the competence of the investigating judge, the prosecutor or, as the case may be, the hierarchically superior prosecutor, within 5 days, sends the complaint together with the respective criminal investigation materials to the investigating judge.

The ordinance by which the hierarchically superior prosecutor solved the complaint can be challenged at the investigating judge.

Conclusions and recommendations:

The examination of complaints by the prosecutor, which can be addressed not only by the accused, the defense counsel and the injured party, but also by other persons who claim that their rights have been violated, is an important form of control for detecting and preventing violations of law and errors committed by the criminal investi-

tantă de control pentru depistarea și prevenirea încălcărilor de legislație și a erorilor comise de organele de urmărire penală și cele care exercită activitatea operativă de investigații.

Cuvântul plângere indicat în art. 265 CPP are semnificația unei modalități de sesizare în vederea inițierii procesului penal. Acest cuvânt are alt sens în cazurile indicate în art. 298, 299, 299/1 CPP – act de dezacord și contestare a acțiunilor/inacțiunilor ofițerului de urmărire penală sau ale procurorului, care demarează procedura de verificare a legalității la etapa prejudicială a procesului în fața procurorului sau a procurorului ierarhic superior. Pentru evitarea acestei imprecizii legislative propunem utilizarea de către legislator a termenului contestație în contextul art. art. 298, 299, 299/1 CPP.

Deși art. 298 CPP nu prevede în mod expres, dar dreptul la contestație în acest sens îl are și victima în virtutea prevederilor art.58 alin.(1), alin.(3) pct.4), 6), 10), 12), alin.(4), (8) și (10) CPP. Pentru claritate considerăm oportun ca în articolul 298 alin. (1) CPP să fie inclus și cuvântul victima.

În practica controlului judiciar al urmăririi penale uneori sunt interpretate eronat prevederile art. 299 și 299/1 CPP, considerându-se în mod eronat că plângerea poate fi adresată judecătorului de instrucție numai după contestarea acțiunilor sau actelor de urmărire penală în 2 niveluri ierarhice ale procuraturii. Cu alte cuvinte, plângerea este declarată inadmisibilă dacă petentul nu a atacat acțiunea sau inacțiunea ofițerului de urmărire penală în fața procurorului conducător al urmăririi penale și ulterior în fața procurorului ierarhic superior. O atare abordare este greșită în opinia noastră, deoarece impune o povară excesivă pentru părțile în proces și conduce de cele mai multe ori la tergiversarea urmăririi penale.

gation bodies and those exercising the operative activity of investigations.

The word complaint indicated in Art. 265 of the CPC has the significance of a way of notification in order to initiate the criminal process. This word has another meaning in the cases indicated in Art.298, 299, 299/1 of the CPC – an act of disagreement and contestation of the actions/inactions of the criminal investigation officer or the prosecutor, which starts the procedure of verifying the legality at the prejudicial stage of the trial before the prosecutor or the hierarchically superior prosecutor. In order to avoid this legislative inaccuracy, we propose to use by the legislator of the term appeal in the context of Art. 298, 299, 299/1 of the CPC.

Although Art. 298 of the CPC does not expressly provide, but the victim has the right to appeal in this respect by virtue of the provisions of Art.58 par.(1), par.(3) points 4), 6), 10), 12), par.(4), (8) and (10) of the CPC. For the sake of clarity, we consider it appropriate to include the word victim in Article 298 par.(1) of the CPC.

In the practice of judicial control of criminal prosecution, the provisions of Art.299 and 299/1 of the CPC are sometimes misinterpreted, erroneously considering that the complaint can be addressed to the investigation judge only after contesting the actions or acts of criminal prosecution in 2 hierarchical levels of the prosecutor's office. In other words, the complaint is declared inadmissible if the petitioner has not challenged the action or inaction of the criminal investigation officer before the prosecutor leading the criminal investigation and subsequently before the hierarchically superior prosecutor. Such an approach is wrong in our opinion, because it imposes an excessive burden on the parties to the process and often leads to delays in the prosecution.

Referințe bibliografice

Bibliographical references

1. Igor Dolea. Codul de procedură penală al Republicii Moldova (Comentariu aplicativ), Chișinău, Ed. Cartea Juridică, 2016, p. 686.
2. Hotărârea Curții Constituționale nr.26 din 23.10.2007 pentru controlul constituționalității unor prevederi ale art.298, art.300 și art.313 din Codul de procedură penală, introduse prin Legea nr.264-XVI din 28 iulie 2006 „Pentru modificarea și completarea Codului de procedură penală al Republicii Moldova” (Monitorul Oficial 175-177/23, 09.11.2007) (pct.5).
3. Hotărârea Curții Constituționale nr.20 din 16.06.1997 cu privire la excepția de neconstituționalitate a art. 97 alin. (4) din Codul de procedură penală (pct.4).
4. Articolul 52 alin. (1) pct.17) CPP.
5. Decizia Curții Constituționale nr.12 din 09.02.2018 de inadmisibilitate a sesizării nr.6g/2018 privind excepția de neconstituționalitate a articolului 53/1 alineatul (2) litera d) din Codul de procedură penală (pct.19)
6. Decizia Curții Constituționale nr.12 din 09.02.2018 (pct.20).
7. Hotărârea Curții Constituționale HCC nr. 6 din 19 martie 2019 privind excepția de neconstituționalitate a articolului 265 alin. (2) din Codul de procedură penală (contestarea refuzului organului de urmărire penală de a primi plângerea sau denunțul privind comiterea unei infracțiuni) (pct.61).
8. Hotărârea Curții Constituționale nr. 6 din 19 martie 2019 (pct.63).

Despre autori

Tudor OSOIANU,

*doctor în drept, profesor universitar,
conferențiar universitar al Catedrei „Procedură
penală, criminalistică și securitate informațională”,
Academia „Ștefan cel Mare” a MAI
e-mail: tosoianu@gmail.com
tel.: 079407536*

Dinu OSTAVCIUC,

*doctor în drept,
rector al Academiei „Ștefan cel Mare” a MAI
e-mail: ostavciuc@mail.ru
tel.: 078551551*

About authors

Tudor OSOIANU,

*PhD, university professor,
associate professor of the Chair “Criminal Procedure,
Forensics and Information Security”,
Academy “Stefan cel Mare” of the MIA,
e-mail: tosoianu@gmail.com
tel.: 079407536*

Dinu OSTAVCIUC,

*PhD, associate professor
rector of the Academy “Stefan cel Mare” of the MIA,
e-mail: ostavciuc@mail.ru
tel.: 078551551*